

HAMID/KM

1407/757/6/97

Exnr. 9 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

Nummer
DIS97002635

Datum
6 juni 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.21/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

mr
Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs.

Doorkiesnummer

070-3188087

INLICHTINGEN-BULLETTIN NR.: 21/97

(5 juni 1997)

Onderwerpen :

Rusland	- Nationaal Veiligheidsconcept
Oekraïne	- Activiteiten Oekraïense Defensieïndustrie
Iran	- Beperkte (interne) beleidswijziging te verwachten
[REDACTED]	- Mogelijke vervanging minister van defensie
Zuid Amerika / Mercosur	- Veiligheidssamenwerking
Chili	- Defensiesamenwerking met Zweden en Rusland

RUSLAND

Nationaal Veiligheidsconcept

Zoals eerder is gemeld, werd in mei in Rusland een nieuw Nationaal Veiligheidsconcept aanvaard. Het document is nog steeds niet officieel gepubliceerd, maar intussen wel door de Nederlandse defensie-attaché in Moskou verkregen. Uit de tekst blijkt dat Moskou er inderdaad van uitgaat dat voor "de afzienbare toekomst de dreiging van een grootschalige agressie tegen Rusland praktisch afwezig is". De dreiging ligt bij lokale conflicten in de directe nabijheid van Rusland. Verder wordt, in een duidelijke verwijzing naar de NAVO, het "aanhouden of opstellen door grote mogendheden (of coalities) van sterke groeperingen van strijdkrachten dicht bij het [Russische] grondgebied" als dreiging genoemd, zij het dat er in het geval van een partij zonder agressieve bedoelingen, alleen sprake is van een "potentieel militair gevaar". Overigens wordt ook het gebrek aan vooruitgang in de Russische militaire hervorming als een dreiging in de militaire sfeer genoemd. In het algemeen stelt het document dat de dreiging voorlopig geen militair karakter draagt, maar primair een binnenlands, economisch, sociaal, ecologisch enz.

Het document stelt dat bovengenoemde dreiging en de aanwezigheid van kernwapens het Rusland toelaten om de middelen van de staat en de maatschappij te gaan herverdelen, teneinde binnenlandse veiligheidsproblemen het hoofd te kunnen bieden. Dit moet worden geduid als een verdere reductie van de defensie-inspanning.

Het Nationale Veiligheidsconcept is voor Russische begrippen vrij concreet in de formulering van de opdracht van de strijdkrachten: door middel van nucleaire afschrikking moeten nucleaire en grote conventionele agressies worden afgeschrikt. De mogelijkheid van een eerste inzet van kernwapens wordt niet uitgesloten. De conventionele strijdkrachten moeten een vredessterkte hebben waarmee één lokale oorlog kan worden gewonnen en bovendien voldoende troepen voor een regionale oorlog kunnen worden ontplooid.

OEKRAÏNE

Activiteiten Oekraïense Defensieindustrie

In het verleden is een aantal keren gebleken dat Oekraïense wapenproducenten contacten onderhouden met dubieuze partijen. Zo bleek eind vorig jaar dat een Oekraïense firma onderhandelingen voerde met Libië omtrent de levering van onder andere raketsystemen. Het is, voor zover bekend, echter niet tot daadwerkelijke levering gekomen.

Volgens laatste informatie zou momenteel een Oekraïense firma in Jemen onderhandelen met vertegenwoordigers van de partij van de vorig jaar overleden Somalische krijgshoofd [REDACTED]. Het zou hierbij gaan om een partij wapens met een geschatte waarde van 2,2 miljoen dollar.

IRAN

Beperkte (interne) beleidswijziging te verwachten

Niettegenstaande de verrassende en overtuigende overwinning van [REDACTED] in de Iraanse presidentsverkiezingen, valt er tijdens zijn presidentschap geen substantiële beleidswijziging te verwachten. De als gematigd bekendstaande nieuwe president [REDACTED], voormalig minister van Islamitische Cultuur, behaalde 69% van de stemmen onder voornamelijk de grote groep nieuwe en progressieve kiezers. De gedoodverfde kandidaat voor het presidentschap, de conservatieve parlementsvoorzitter [REDACTED] (die inmiddels op 1 juni in die functie is herkozen) kreeg 25% van de stemmen. [REDACTED] zal eind juli a.s. in functie treden en president [REDACTED] opvolgen, die de prominente functie van hoofd van de Hoge Adviesraad gaat vervullen. Dit betekent dat [REDACTED] een invloedrijke rol in de politieke constellatie zal blijven spelen.

Hoewel in de westerse media wordt benadrukt dat [REDACTED] een relatief "liberale" reputatie geniet, moet worden onderstreept dat hij vóór alles het principe van het Hoogste Geestelijke Leiderschap (*Velayat e Faqih*) loyaal onderschrijft. Daarmee erkent [REDACTED] de dominante rol in de Iraanse politiek van ayatollah [REDACTED], die hoger in de geestelijke hiërarchie staat en tevens opperbevelhebber van de gezamenlijke strijdkrachten is. Feit is dat de ultra-conservatieve [REDACTED], in een alliantie met [REDACTED], evenals met de secretaris van de Raad van Wachters van de Grondwet ayatollah [REDACTED] het hoofd van de Veiligheidsdienst [REDACTED] en de bevelhebber van het elite Iraanse Revolutionaire Garde Korps (IRGC) genmaj [REDACTED] het beleid in grote lijnen bepaalt. De belangrijkste politieke en militaire besluiten worden door deze kern van de machtselite in de *Hoogste Raad voor Nationale Veiligheid* genomen. President [REDACTED], met welk hem toegewijd kabinet hij ook aantreedt, moet derhalve opereren in een conservatief en weinig coöperatief politiek kader. Wat dit betreft is de toon al door de conservatieven gezet met de waarschuwing aan [REDACTED], daags na zijn verkiezing, dat hij niet moet proberen af te wijken van de "principes van de islamitisch revolutionaire politiek" (lees: het tot dusver gevoerde beleid).

Een belangrijk punt in dezen is welke opstelling het parlement zal innemen in kwesties op binnenlands en vooral buitenlands politiek gebied. De uitspraak van [REDACTED] dat (ook) hij belang hecht aan goede vriendschappelijke betrekkingen speciaal met de naburige Golfstaten, Rusland, de VR China, Noord-Korea alsook

[REDACTED]

met de Europese Unie (daarbij de "eenzijdigheid van de kritische dialoog" verwerpend), maar elke toenadering van de kant van Iran tot de Verenigde Staten afwijst, duidt erop dat hij het tot dusver gevoerde beleid zal voortzetten. [Op zijn beurt heeft de Amerikaanse regering herhaald dat er geen contact met Iran wordt aangegaan zolang dit land het internationaal terrorisme blijft steunen, zijn inspanningen om zich kernwapens te verschaffen niet staakt, schendingen van de mensenrechten blijft plegen en het verzet tegen het vredesproces in de regio niet opgeeft.] De ronduit vijandige verklaring van [REDACTED] tegenover Israël, deze week, is een aanwijzing dat Iran tegen het vredesproces blijft gekant.

Daarentegen zijn in Iran beperkte beleidswijzigingen te verwachten op sociaal en economisch terrein. Wat dit aangaat is de bekendmaking van de Hoogste Geestelijk Leider [REDACTED] dat hij "de stem van de kiezer zal respecteren" een aanwijzing voor zijn instemming met een aanpassing van het beleid. Daarmee wil [REDACTED] vooral ook onrust onder een groot deel van bevolking wegnemen, want duidelijk is dat de verkiezing van [REDACTED] een proteststem tegen het politieke establishment is.

ZUID AMERIKA / MERCOSUR

Veiligheidssamenwerking

Vorige week heeft in de Paraguayaanse hoofdstad Asuncion voor het eerst een bijeenkomst van de ministers van binnenlandse zaken van de lidstaten van Gemeenschappelijke Markt van het Zuiden (MERCOSUR) plaatsgevonden. Behalve de lidstaten Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay waren hierbij ook de geassocieerde leden Chili en Bolivia vertegenwoordigd. Het belangrijkste agendapunt vormde de gezamenlijke bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit, zoals drugshandel, wapensmokkel en het witwassen van geld. In dit verband verwees de Braziliaanse minister van justitie [REDACTED] naar de vorming van een tripartite grenscommando van Argentinië, Brazilië en Paraguay. Uitspraken van de Paraguayaanse minister van binnenlandse zaken [REDACTED] tijdens de bijeenkomst duiden erop dat de samenwerking ook beoogt de democratie in de lidstaten zeker te stellen en repressie te voorkomen..

Hoewel MERCOSUR in aanleg vooral een economisch samenwerkingsverband is, zijn van Braziliaanse en Argentijnse zijde al eerder uitspraken gedaan die erop duiden dat ook naar militaire en veiligheidspolitieke samenwerking wordt gestreefd. Genoemde bijeenkomst bevestigt dit streven. Met de toename van de economische en veiligheidspolitieke samenwerking kan MERCOSUR bijdragen aan een wezenlijke vermindering van de defensie-inspanningen van de staten in de regio en daarmee een steeds belangrijker rol gaan spelen bij het handhaven van de regionale stabiliteit.

CHILI

Defensiesamenwerking met Zweden en Rusland

Vorige week heeft de Chileense Minister van Defensie [REDACTED] [REDACTED] achtereenvolgens Zweden en Rusland bezocht. De minister werd hierbij vergezeld door vertegenwoordigers van alle drie krijgsmacht delen. Beide bezoeken werden afgesloten met de ondertekening van overeenkomsten over samenwerking op defensiegebied.

De overeenkomst met Rusland heeft het karakter van een intentieverklaring op het gebied van militaire en technologische samenwerking. In dit kader zijn afspraken gemaakt over wederzijdse uitwisselingen op militair gebied en wederzijdse bezoeken van officieren als eerste stap in een "proces van wederzijdse kennis en van het ontwikkelen van banden tussen de militaire instellingen".

Overigens lijken bij beide bezoeken de Chileense plannen voor modernisering van de strijdkrachten, waaronder de aanschaf van gevechtsvliegtuigen en tanks een belangrijke rol te hebben gespeeld. Van Chileense zijde is duidelijk gesteld dat de Chileense luchtmacht niet van plan is om Russische vliegtuigen aan te schaffen. Het is niet uit te sluiten dat Chili wél geïnteresseerd is in de aankoop van andere soorten Russisch militair materieel, hoewel zeker wat betreft de aankoop van tanks een duidelijke voorkeur bestaat voor de aankoop van overtollige Leopards uit Europa.